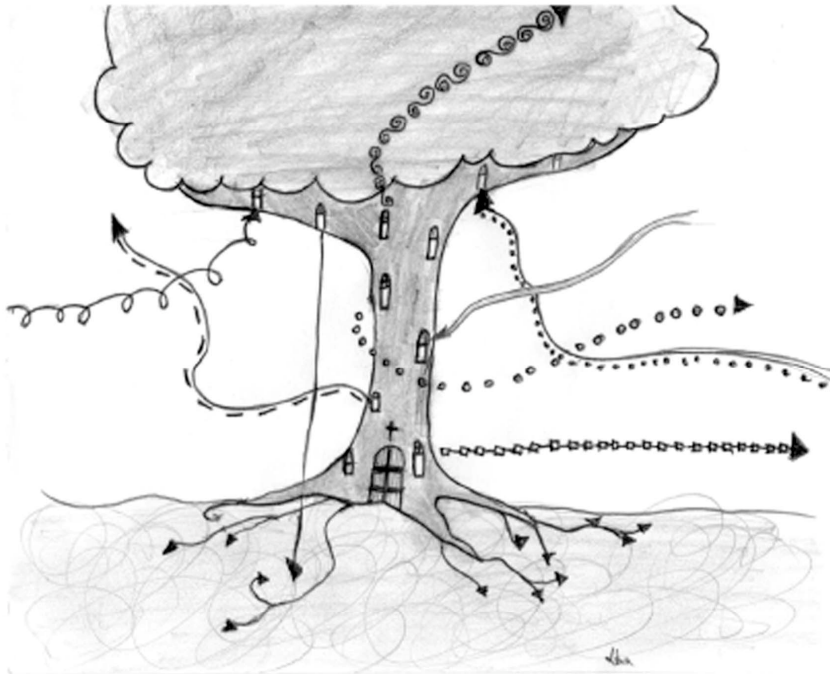




Kpoverello

2010. 05. 23. II. évfolyam 2. szám



Kedves Testvérek!

Félreértés ne essék, ez a számunk nem Henryk Sienkiewicz regényéről fog szólni, sőt Kolozsvár Quo vadis nevű cukrászdájáról sem. Csak meg szeretnénk kérdezni tőled, kedves olvasó, hová mész?

Ha sétálsz az utcán, emberek rohannak melletted, ki erre, ki arra. Más célok, más-más elképzelések mozgatják őket. Újabb és újabb divathullámok kapnak fel minket is. Irányzatok, mozgalmak, lelkiségek vesznek minket körül egyházon belül és kívül. Mi hova tartozunk? Merre megyünk? Szívesebben olvasunk el egy Anthony de Melló-s történetet, vagy szívesebben veszünk részt egy karizmatikus összejövetelen? Taizés imacsoportba járunk, vagy rózsafüzért imádkozunk a nőszövetséggel? Inkább egy latin misén veszünk részt, vagy egy gitáros, ifjúsági misére megyünk el? A fokolárésokkal szimpatizálunk vagy a Kolping mozgalommal?

Jó, hogy színesek, sokfélék vagyunk, hogy mindenki megtalálhatja azt, ami a legközelebb áll hozzá. De fontos azt is tudni, hogy pontosan mit és miért szeretünk, hiszen olyan könnyű eltévedni.

Ebben a néhány oldalban megpróbálunk körülnézni, egy kis tudatosságra sarkallni benneteket. Néhány irányzatot jobban szemügyre veszünk.

Nem kínálunk végkövetkeztetéseket, pontos térképeket, kikövezett utakat, de egy gondolat elkísér, miközben nézelődünk: „Ha az evangéliumi hivatást derűsen és mindenestül akarjuk élni, akkor éppen olyan mélyen kell belegyökereznünk a múltba, mint amennyire nyitottnak kell lennünk a jelenre és a jövőre.”¹

*szeregettel,
a szerk*

Quo vadis?

¹ Anton ROTZETTER, Willibrord-Christian van DIJK, Thaddée MATURA: *Assisi Szent Ferenc. A kezdet, és ami abból megmaradt*. Vigilia Kiadó, Budapest, 1993.

Coffice Diary

Sentimental Greed

There is a cruel, yet physically inoffensive breed of humans who safely survive or sometimes flourish under the guise of a positive modifier, namely that of “sensitive”. The distinctive features of this species are the following: cunning, eager and last but not least a context which righteously describes their nature: “affection grabber”.

The greed for affection increases with every acquired dose and only the total indifference may lead to a worthy punishment for these creatures. The pain stroke which follows is unbearable and leads to total decay of personality.

One might righteously conclude that the facts listed above can be rendered only by those people who are themselves familiar with the described circumstances. But punishment has got a perfect timing.

Gál Dalma

A Bárkában, Hittel és Fénnyel...

Negyvenhat évvel ezelőtt egy kanadai Jean Vanier nevű, harminchat éves fiatalember – feladva addigi tengerészti és egyetemi tanári életét – egy franciaországi kis faluban magához vett két értelmi sérült fiataalt, vagyis Raphaelt és Philippe-et, hogy velük együtt új életet kezdjen. Életközösségükből lassan nagy család lett, barátok, segítők és további sérültek csatlakoztak hozzájuk, ma már a világ 34 országából, több mint 120 közösséggel. Így alakult meg a Bárka-közösség, amely sokak számára valóban a megmenekülés, fennmaradás, gondoskodás helye. Mégis ő csak ezt vallja: „Sohasem tartottam magam alapítónak. Egyszerűen csak elhatároztam, hogy két sérült embernek szentelem az életem, és majd kiderül, merre visz ez az út. Valahol minden család ilyen: nagy szeretetben indulnak, aztán ahogy bővül a család, a kapcsolatok átszövik az életünket.”

Életpéldájával, hiteles szavaival viszont elöl jár azon az úton, amelyen Krisztust kívánjuk követni: „Az én dolgom az, hogy elvezessem az embereket a felismerésre: mindannyian csak egy közösség tagjaiként növekedhetünk Krisztus szeretetében. Nem olyan közösségre van szükségünk, amelyik azt gondolja magáról, hogy »mi vagyunk a legjobbak«, hanem egy mások felé állandóan nyitott közösségre, amely különösen a szegények, a gyengék, a sebezhető emberek iránt nyitott. Nem jó, ha az egyház túlságosan arra törekszik, hogy a hitet megtartsa az embereken. Az egyháznak nem kell aggódnia a hit megmentéséért. Ez a Szentlélek feladata. Az egyház számára a legfontosabb, hogy ne a szegényekért és a sérült emberekért alapítson közösségeket, hanem velük együtt. Jézus küldetésének az volt a lényege, hogy

a szegényeknek hirdette a Jó Hírt. Ez nem csupán szép szavakat, hanem együttlétet jelent. Az evangélium hirdetésének lényege a jelenlét és az elköteleződés. Mintha valahol elveszítettük volna a keresztény élet radikalitását. Ez nehéznek tűnhet, de kimondhatatlan örömet kaphatunk általa. Ha valaki radikális volt, hát Szent Ferenc az volt! Mégis a legvidámabb emberek közé tartozott. Szerette az életet, maga volt az öröm.” (<http://www.magyarurir.hu/hirek/?20110>)

1971-ben, három éves előkészület (20-30 fős kiscsoportokban történő rendszeres találkozások) után, zárandoklatot szerveztek a sérültek számára, azzal a céllal, hogy ők is megtalálhassák igazi helyüket az egyház szívében. Nagypénteken tizenöt országból mintegy 12000, köztük 4000 fogyatékkal élő ember gyűlt össze Lourdes-ban. Az együtt eltöltött húsvéti ünnep után felismerték, hogy az itt kapott ajándékot, a közösséget meg kell őrizniük, tovább kell vinniük. A tovább folytatott rendszeres találkozásokról így él és bővül azóta is a Hit és Fény közösségi mozgalom. Ma már 77 országban 1462 közösséget számlál.

Hogy Vanier szeretet-műve miként él ma is, arról Péter Beáta mély tanuságtétele álljon itt bizonyossággal:

Hogyan kerültél kapcsolatba a Bárkával? Hol és mennyi időt töltöttél a Bárkában?

Németországi önkénteskedésem során kerültem kapcsolatba a „bárkásokkal”. A tecklenburgi Arche Gemeinschaft nyújtott számomra lehetőséget egy évig (2008–2009) részt venni a közösség mindennapjaiban.

Mit tudtál erről a közösségről korábban, és hogyan ismerted meg személyesen? A Bárka lelkiségét miben érezted tükröződni?

Nem voltak előzetes információim. A közösségben szerzett tapasztalatok és a segítő szakemberektől gyűjtött ismertek segítettek a saját Bárka-képem kialakításában. Ha egy rövid szöveggel kellene élnem a lelkiség kifejezését illetően, a legtalálóbbnak vélném „a kölcsönös elfogadás gyengeségeinkben” megnevezést. Otlétem alatt soha nem éreztem az alá- és fölérendeltség hierarchiáját. Az emberséges viszonyulásmód példájával találkoztam nap mint nap. Ami csodálattal töltött el, hogy sose volt hangsúlyozva a sérült ember és a segítő közötti éles határ. A személyközpontúság fényében szerveződnek a mindennapok a szeretet egyszerűségének körforgásában. Miért fogalmaztam így? Mert a sérültekkel együtt élni nagyon is egyszerű, bizonyos értelemben. Az az egyszerű itt-lét, azaz „jelen vagy számomra és ez nekem elég” fajta szeretet bontakozott ki. A sikernek, a gazdagságnak, az elismertségnek, a színpalagnak, a törtetésnek nincs relevanciája. Ebben a közösségben nem lehet megjátszani a szeretetet. Itt személyek léteznek, akik rá vannak utalva az őszinteségre, a gyengeségekre

felvállalására, és az ezekkel való együttélésre. A fogyatékkal élő személyek tükröt tartanak! Kifinomult érzésviláguk, hang nélküli megnyilvánulásaik, váratlan reakcióik néha olyan léttitok birtokosairól árulkodnak, akik észrevétlenül hatást gyakorolnak a közösség tagjaira, és egy belső átalakuláson indítják el őket. Akár az élet tanítómestereinek is nevezhetném őket. Számomra a Bárkában élni segítőként nem mártírt, sem páncélos harcost nem jelent, akinek fel kell vértéznie magát a mindennapok támadásai ellen, és elfojtani a nehézségekből fakadó sérelmeit, mint ahogyan korábban gondoltam. Nem. Ilyen közösségben az embernek szabad embernek lenni. Van lehetőség a gyengeségeink felvállalására, a korlátok kimutatására. Ez mélyebb megértésre és elfogadásra talál. Ami a legfontosabb, hogy mindenkiben van valami, amivel hozzájárul a közösség életének megszépítéséhez. Mindenkinek megvan a maga szerepe, még akkor is, ha látszólag nem úgy tűnik.

Milyen a mindennapi élet a Bárkában?

Hétköznap 6 órától kezdődik a program. A reggeli készülékekkel bezárólag a bentlakók egy része elmegy a közeli városban kialakított műhelyekbe, ahol külön foglalkoztató program áll rendelkezésükre. Délután 4 órára érkeznek haza. A kávészünetet követően közös séta, filmnézés, barkácsolás vagy ehhez hasonló programok töltik ki a közösség életét. A vacsora 7 óra körül szokott lenni, ezt lezárja az esti kb. fél órás ima. Ima után a lefekvés előkészületek, majd 10 órakor villanyoltás. Amíg a bentlakók a műhelyekben tartózkodnak, a délelőtt folyamán alkalom adódik a gondozók adminisztrációs tevékenységeinek elvégzésére. A hétvége hasonló a hétköznapi időbeosztáshoz. Ekkor viszont nagyobb hangsúly tevődik a közös programok szervezésére: utazás, úszás, grillezés stb. A program változatos, a kulturális sokszínűség megléte érdekessé és egyedivé varázsolja a közösség életét. A Bárka az a hely, ahol az unalom nem fér meg.

Hát az ünnep? Mennyire van kapcsolat a világ Bárka-házai között?

Fontos szerepet tulajdonítanak a egyházi ünnepeknek. Többnyire az ökumenizmus szellemében próbálják megszervezni ezeket. Lehetőség van különböző istentiszteleteken részt venni, ugyanakkor a közösségi teremben külön, sérültek számára tartanak imaórákat. A kapcsolattartás az országon belüli Bárka-házakkal nem akadályozott. Évente szerveznek nagyobb egyhetes táborozást, de több lehetőség kínálkozik a kisebb látogatásokra a közösségek között.

Mit tanultál, vittél magaddal a fogyatékkal élő személyektől vagy az őket gondozóktól?

Egy év együtt töltött idő átformált. Ennek hatását csak most tudom, itthon igazán felmérni. Ha lehet így fogalmazni: az együttélés művészetét. A szervezés és a szeretetet harmóniáját. Úgy dolgozni, hogy az ne csapjon át

kényszerűségbe. A folyamatos visszajelzések, a gondozók közötti kommunikáció megléte sok nézeteltérés kiküszöbölését tette lehetővé. Itt tapasztaltam meg a beszélgetés fontosságát.

A fogyatékkal élők észrevétlenül hatottak rám, mint ahogyan a fentiekben megpróbáltam kifejtteni. Az egyszerűség méltó képviselőjének tekintem őket. A szívből jövő hála, megelégedés, és öröm gyakran ejtett ámulatba. Egyszerűen azt láttam, hogy ők olyan bölcsesség birtokosai, amihez én nem férhetek hozzá. Nem várnak nagy dolgot az élettől, csupán hogy szeretve legyenek, és szeretni tudjanak. A velük való foglalkozás arra ébresztett rá, hogy ők nem is fogyatékosok, hanem egyediek. Minél inkább felfedeztem valami újat bennük, annál inkább csodáltam és szerettem őket. Ez a felismerés arra tanított meg, hogy bárhol legyek, ne az embert lássam, aki különböző szerepeket képvisel, hanem törekedjem az igazi lényének felfedezésére. Rájöttem, hogy nincsenek receptek a szeretet útjához. Az embereket nem kategorizálhatom. Minden ember szívéhez külön-külön út vezet. Igazán szeretni csak nyitottsággal és elfogadással lehet. Egy életre szóló leckét tartogatok a tarsolyomban, melynek gyakorlatba ültetése nem könnyű. Természetesen nem volt idilli a velük való együttléte. Szembesültem komoly kihívásokkal, de egy apró élmény, akár egy kézfogás, amit megtapasztaltam, örök érvényű jelentőséggel bír számomra. Egy őszinte, feltétel nélküli elfogadást így megtapasztalni egy idegen kulturális környezetben, igazi ajándék. Mindezt köszönöttem tartozom.

Sz.K.

Ima, hogy tudjak imádkozni

Uram, Te látod, időnként alábbhagy a lelkesedésem.
Nehéz csapzottan és fásultan odamenni Hozzád.
Hallod lelkem zaját a kényszerű csendben,
mikor még Előtted is mintha szégyellenék megszólalni.

Uram, bocsáss meg, mert miközben Te sokféleképpen szólsz hozzám,
csendben, énekben, szemlélődésben, Igében vagy zsoltározásban,
emberek és helyzetek által, szavakban és sugallatokban,
én félek hinni, és félek szeretni.
Félek belesimulni a Te tenyeredbe...

Jezs(-v)iták

Az egyház történetében a legtöbb fejtörést Jézus Társaságának képviselői okozták, és ez így van napjainkban is. Már a rend alapítóját, Loyolai Ignácot több ízben az inkvizíció ítélőszéke elé idézték, persze minden alkalommal kiderült, hogy ártatlanul, mert félreismerték szándékait, illetve munkásságát. Bár a szerzetesi hármast fogadalm mellett a jezsuiták negyedik fogadalma éppen a mindenkor egyházfő iránti különleges hűségről szól, mégis sokszor az egyházellenesség gyanújába keveredtek, egészen addig a pontig, hogy a XVIII. században XIV. Kelemen pápa feloszlatta a rendet (történészek szerint politikai okok, illetve a szabadkőművesek ténykedései álltak e döntés alapjainál). Oroszország és Poroszország akkori uralkodói azonban nem hirdették ki a feloszlatastól szóló pápai bullát, így a Társaság nem számolódott fel teljesen, és 41 év után, 1814-ben VII. Piusz pápa újra visszaállíthatta.

Miért e sok ellentmondás? A jezsuiták egyik fő jellemzője az új utak keresése, és missziós tevékenységükből kifolyólag az inkulturáció feladatát is magukénak tekintették. Sok esetben ők az „előretolt helyőrség”², akik nem csupán az igehirdetésben, hanem teológiai munkásságukkal is úttörőkké váltak (Isd. Pierre Teilhard de Chardin, Karl Rahner, Hans Urs von Balthasar). A nyitottság, az újítás pedig sokszor veszélyekkel jár.

Az olvasóközönség számára talán egyik legismertebb jezsuita szerző Anthony de Mello (1931–1987), aki írásai által vált vitatott személyiséggé. Néhány ismert műve: *A madár dala*, *A csend szava*, *Szárnyalás*, *Forrás fakad*, *Úton Isten felé*, *Ébredj tudatára!*, *Kapcsolat...* Könyveiben általában rövid történeteket közöl, amelyek az önismeretre, az önuralomra, a szabadságra és a tudatosságra buzdítanak, illetve az ima fajtáit mutatják be. Gondolkodásmódjában, szóhasználatában felismerhető a keleti bölcsélet néhány vonása, ezért 1998-ban a Hittani Kongregáció, élén Joseph Ratzinger bíborossal egy közleményt adott ki de Mello atya írásaival kapcsolatban, amelyben elítéli gondolatvilágának néhány elemét.

A következőket sorolják fel: műveiben de Mello a kinyilatkoztatás helyett Isten intuitív megismerését helyezi középpontba, Akiről semmit nem lehet mondani, hiszen egyetlen valódi ismeretünk Róla, hogy nem ismerjük Őt. Néhány írása arra utal, hogy a vallások, beleértve a kereszténységet, valamint a Biblia a legfőbb akadályt jelentik az igazság feltárásában. „»Istent« kozmikus valóságnak tekinti, meghatározhatatlannak, mindenütt jelenlevőnek; Isten

² LUKÁCS György: *Előretolt helyőrség – A jezsuitákról.*

(<http://www.evangelikus.hu/lapszemle/eloretolt-helyorseg>, 2010. 05.09.)

személyes voltát figyelmen kívül hagyja, és gyakorlatilag tagadja.”³ – írják a Kongregáció képviselői. Jézust egyszerűen mesternek tekinti, olyan embernek, aki teljesen szabad és „felébredt, tudatánál van”. Az ember végső sorsáról kialakított képe kuszaságot tükröz: néha a személytelen Istenben történő „feloldódásról” beszél, több esetben a jelen élet elsőbbségéről beszél, a halál utáni sorsot irrelevánsnak tekinti. A dokumentum a következő kijelentéssel zárul: „Jelen közleménnyel, a keresztény hívők érdekeinek megvédését szem előtt tartva, ezen Kongregáció kijelenti, hogy a fent említett állítások összeegyeztethetetlenek a katolikus hittel, és komoly károkat okozhatnak.”

Bevallom, de Mello írásait én is kedvelem. Éppen ezért az a véleményem, hogy a fentiek figyelembevételével, érett keresztényként munkáiból kiszűrhetjük azokat az elemeket, amelyek a hitben való növekedésben segítségünkre lehetnek. Általán ismert műveinek első oldalain egyébként mindig egy figyelmeztetés áll, amely szerint azokat nem keresztény tanokat és dogmákat magyarázó könyvekként kell olvasni, hanem a lelki fejlődésben nyújtott segítségként.

Végül pedig álljon itt az indiai atya saját üzenete: „Ha a teremtő Lélekkel akarunk egy hullámhosszon lenni, s ha elég erősek akarunk lenni az Egyházzal való hűségben és szeretetben, ahhoz az Egyházzal, amely alkalmanként félreért és ellenez is bennünket, akkor nagyon mélyen Istenbe kell gyökereznünk. Csak a szemlélődő ember képes erre. Csak ő képes arra, hogy a hűséget és engedelmisséget kreativitással és konfrontációval kombinálja. (...) Azért imádkozom, hogy Isten és a történelem e téren ne találjon bennünk kívánnivalót. Azért imádkozom, hogy Szent Ignác büszke lehessen ránk.”⁴

Both Vanda Erzsébet

³ HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Közlemény Anthony de Mello SJ atya írásaival kapcsolatban.* (<http://www.karizmatikus.hu/mello.htm>.) Az eredeti írás elérhetősége: http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19980624_demello_en.html. 2010. 05.09.)

⁴ 1983. júl. 31-i (Szent Ignác ünnepe) szentbeszéd. DIVARKAR, Parmananda R.: Ajánlás. In: DE MELLO, Anthony: *Kapcsolat... Lelkigyakorlatos elmélkedések.* Korda Kiadó, Kecskemét, 2004, 8.

A Mester mindig azt tanította, hogy a büntudat olyan gonosz érzés, amit el kell kerülni, mint az ördögöt. Minden büntudatot!

- De nem kell-e a bűnünket gyűlölnünk? – kérdezte az egyik tanítvány.
- Amikor büntudatod van, akkor nem a bűnödöt gyűlöled, hanem saját magadat.

A lelki gyógyulást kereső elkeseredett embertől azt kérdezte a Mester:

- Valóban meg akarsz gyógyulni?
- Ha nem akarnék, gondolod, hogy idejöttem volna?
- Persze. A legtöbb ember ezt teszi.
- Ugyan miért?
- Nem gyógyulásért jön, mert az fájdalmas. Enyhülésért.

A tanítványainak pedig azt mondta a Mester:

- Azok az emberek, akik csak akkor akarnak meggyógyulni, ha az fájdalommentes, hasonlóak azokhoz, akik szorgalmazzák a fejlődést, de csak akkor, ha az nem jár változással.

- Miért boldog itt mindenki rajtam kívül?
- Mert megtanulták, hogy mindenütt felfedezzék a jóságot és a szépséget.
- De miért nem látok én mindenütt jóságot és szépséget?
- Mert amit nem látsz magadban, azt rajtad kívül sem láthatod.

A Mestert már életében legendák övezték. Azt tartották, hogy egyszer Isten is tanácsért fordult hozzá:

- Bűjőcskázni akarok az emberekkel. Megkérdeztem az angyalaimat, hogy szerintük melyik a legjobb búvóhely. Volt, aki azt mondta, hogy az óceán fenéke. Mások a legmagasabb hegycsúcsot ajánlották. Megint mások a hold túlsó oldalát vagy egy távoli csillagot. Te mit ajánlasz?

- Rejtőzz el az emberi szívben – válaszolt a Mester. – Az lesz az utolsó hely, ahol keresni fognak.

(Anthony de Mello)

A hagyományos római liturgia és helyzete

Aki járt katolikus templomba 40-50 évvel ezelőtt, emlékezhet, hogy akkoriban még sok minden nagyon más volt. Mára „a II. vatikáni zsinat szelleme” már egyre erősebben érezteti magát itt Romániában is, bár a változás még javában folyik, és a problémák bonyolultak és sokrétűek.

A zsinat hozta változások egyik legláthatóbbika és legkézzelfoghatóbbika az, hogy megváltozott a római rítus, egészen konkrétan, liturgiájában. Álljon itt a fontosabb újításoknak egy rövid leltára:

Az imaórák liturgiájában azelőtt egy hét alatt imádkozták végig a 150 zsoltárt, latinul – azóta négy hét alatt veszik végig őket, tetszés szerinti nyelven, az átokzsoltárok kivételével, amelyek már nem szerepelnek a zsolozsmában.

A szentmisét azelőtt latinul végezték, csak a prédikáció volt a nép nyelvén – azóta a szertartás bármely része lehet bármilyen nyelven, a latint pedig a gyakorlatban csak viszonylag ritkán használják.

Azelőtt a szentmise szövegének legnagyobb részét a hívek nem hallották, mert azt a celebráns és a segédlet halkán recitálták a szentélyben (ha hallották volna, sem értették volna legtöbben, hiszen latinul volt) – azóta alig néhány imádság maradt a szertartásban, amit csendesen kell mondani, a hívek pedig legtöbbször maguk adják a feleleteket.

Azelőtt a szentmisének alapvetően két olvasmánya volt, az olvasmányok rendje minden évben egyformán ismétlődött – ma az ünnepi misékben három olvasmány van, ezek háromévenként ismétlődnek, a hétköznapi misék első olvasmányai kétévenként; régen az első olvasmányt az oltár jobb oldalánál, az evangéliumot a bal oldalon olvasták fel, a prédikációt elsősorban a szószékből mondták – mára a templomban általánossá vált az ambó, itt olvasnak fel, és itt is prédikálnak.

Azelőtt az oltár (általában) egy nyugat felől megközelíthető asztal volt, rajta a tabernákulummal, így mise közben mind a klérus, mind a hívek kelet felé, s egyben a mindenkori Oltáriszentség felé fordulva imádkoztak – azóta az oltár egy körbejárható asztal, a tabernákulum pedig rendszerint nem rajta, hanem valahol a szentély falán van elhelyezve, és mise közben a közösség körülállja az oltárt: a klérus a szentély, a hívek a hajó irányából, a tabernákulum felé pedig csak alkalmanként fordulnak.

Azelőtt egy misét csak egy pap végezhetett (azért van a régebbi templomokban több oltár, hogy esetleg idő szűkében több pap is misézhesen egyszerre) – azóta lehetséges a koncelebráció, és az újabb templomokban csak egy oltár van.

A kánonnak avagy eucharisztikus imának azelőtt egyetlen lehetséges formája volt – azóta alapvetően négy van, ezek egyike a régi is, amelyet gyakran római kánonként emlegetnek.

Azelőtt rendszerint csak a pap érinthette kezével az Oltáriszentséget – azóta létezik kézbe áldoztatás, és laikusok is áldoztathatnak.

Azelőtt a szentmisének alapvetően három formája létezett, amelyek függvényében szigorúan szabályozva voltak a szertartás formális elemei: a *missa solemnis*, kötelező módon diakónussal és szubdiakónussal, kötelező tömjénezéssel és énekléssel, a *missa cantata*, amelyet a pap egyedül végez (ministránsokat nem számolva), de énekkel, és szabad tömjéneznit is, és a *missa lecta*, diakónus, szubdiakónus és füstölő nélkül, és anélkül, hogy a pap a szertartás bármely részét is énekelné – azóta *cum populo* és *sine populo* (a nép részvételével vagy anélkül) bemutatott misék között tesznek különbséget, a szerpapi asszisztencia, tömjénezés és éneklés pedig a szertartás szempontjából alapvetően opcionális.

Ami a szentmisét illeti, összességében elmondható, hogy a régi szertartásban hangsúlyosabb volt az áldozati jelleg, az Oltáriszentség tisztelete, jelentősen több volt a szimbolika; mindez, a tömeg számára érthetetlen latin nyelvvel együtt, a maihoz képest jóval misztikusabb hangulatot eredményezett.

Az új szertartások a '60-as évek végén, illetve a '70-es évek elején kötelezővé váltak a római rítus számára – Romániának azokban az években nem volt hivatalos kapcsolata a Szentszékekkel, így az itteni egyház csak évekkel később vette át a reformokat. Nyugat-Európában az újítások fogadtatása nem volt egyöntetűen pozitív: néhol a templomok látogatottsága látványosan lecsökkent, sokan túl száraznak, csupasznak érezték az új miseszertartást, a hívek és a papság között is sokan kívántak volna a régi mellett maradni. A francia Marcel Lefebvre érsek (1905–1991), korábban afrikai apostoli delegátus, 1959-től a Szentlélek Atyák általános főnöke, 1968-ban lemondott rendfőnöki tisztségéről, mert nem értett egyet a rendre vonatkozó zsinati reformokkal, és 1969-ben Svájcban megalapította konzervatív gondolkodású papokból és kispapokból a Szent X. Piusz Papi Társaságot (*Fraternitas Sacerdotalis Sancti Pii X*), illetve ennek papnevelő intézetét. Az általa vezetett közösség nyíltan elutasította a zsinat néhány fontos eredményét: a liturgikus reform mellett elsősorban az ökumenizmusról, a vallásszabadságról és a püspökök kollegialitásáról szóló tanításokat. A fribourgi püspök 1975-ben hivatalosan feloszlatta a Társaságot, Lefebvre érsek pedig 1976-ban felfüggesztést kapott VI. Pál pápától, mindezek ellenére a Társaság tovább működött, és az érsek továbbra is papokat szentelt számára. Személyesen fogadta VI. Pál és II. János Pál pápa is, de eredménytelenül, nézeteit nem adta fel, meggyőződése volt, hogy Róma tévúton jár, és az egyháznak meg kell

térnie a zsinat modernizmusából. Ahogy idősödött, szükségesnek látta, hogy a Társaságnak saját püspökei legyenek, akik folytatják majd a munkáját – így végül 1988-ban a Szentszék kifejezett tiltása ellenére az FSSPX négy papját püspökké szentelte Antônio de Castro Mayer (1904–1991) brazil püspök segítségével, aki a maga részéről egyházmegyéjét korábban már éveken át úgy vezette, hogy nem vette figyelembe a zsinat reformjait. A Szentszék által nem engedélyezett, egyházjogilag törvénytelen püspökszentelés következtében Lefebvre, de Castro Mayer, valamint a négy újonnan szentelt püspök hivatalos egyházi kiközösítés alá estek, de ennek ellenére folytatták tevékenységüket.

A püspökszentelés alkalmával az FSSPX néhány tagja, papok és kispapok kiléptek a Társaságból, mivel nem értettek egyet az érsek szakadár jellegű döntésével, és a Szentszék teljes jóváhagyásával létrehozták a Szent Péter Papi Testvérületet (*Fraternitas Sacerdotalis Sancti Petri*), amely immár a II. vatikáni zsinat tanításait elfogadva, sajátos karizmaként ápolja tovább a régi szertartásokat, azokat a híveket szolgálva, akik ezeket igénylik. Hasonló, az egyház keretén belül törvényesen, szentszéki jóváhagyással működő, a régi szertartásokat őrző szervezetek még például a Krisztus Király és Főpap Intézmény (*Institutum Christi Regis Summi Sacerdotis*) és a Vianney Szent János személyi apostoli adminisztráció – utóbbi a camposi egyházmegye Rómával kiengesztelődött papjaiból és püspökéből jött létre 2002-ben. Vannak továbbá szerzetesi közösségek is, amelyek szentszéki jóváhagyással a régi szertartásokat használják – ilyen például az 1988-ban jóváhagyást nyert Templomos Lovagrend, amely 1999 óta Magyarországon is jelen van.

Az említett szervezetek léte mutatja, hogy a reform előtti szertartások iránti megbecsülés és igény sosem tűnt el az egyházból, ám ezek használata alapvetően nem volt engedélyezett, külön jóváhagyásra volt szükség hozzá. XVI. Benedek pápa különösen érdekeltnek mutatkozott, hogy rendezze a (nem csak) liturgikus konzervativizmus ügyét – annál is inkább, hogy 1988-ban épp ő volt az, aki a Szentszék képviselőjében tárgyalta Lefebvre érsekkel a püspökszentelést megelőzően. Így 2007-ben aláírta a *Summorum Pontificum* kezdetű motu propriót, amely a zsinat előtti liturgiát a római rítus rendkívüli formájává nevezi ki, és messzemenően megkönnyíti annak használatát: nyilvános végzéséhez például immár nem a püspöknek, hanem csupán az illető közösség előljárójának, pl. a plébánosnak az engedélyére van szükség; 2009-ben pedig feloldotta az FSSPX 1988-ban felszentelt négy püspökének kiközösítését, és így új párbeszédet kezdeményezett a Társasággal.

A Szent X. Piusz Papi Társaság ma is létezik, és a legnagyobb létszámú tradicionalista közösség, ám kánonjogilag törvénytelenül működik, a Szentszékétől eltérő tanítást terjeszt; ugyanakkor 1988 óta számos törvényes szervezet jött létre a régi szertartások ápolása céljából, a 2007-es motu proprio

pedig mérföldkönek számít az ügyben, azóta ezen szervezeteken kívül is megnőtt az érdeklődés a hagyományos liturgia iránt. Ha pedig bízunk benne, hogy ez a pápai dokumentum az Úr szándéka szerint született, akkor nyugtázhatjuk, hogy a hagyományos római liturgiának továbbra is jogos helye és szerepe van az egyházban.

Attila

Ferenc az egyik legnagyobb karizmatikus?

Megvallom, számomra is különleges társítás. Az ötletet Szent Ferenc Kisnővéreitől vettem, akik Szent Ferenc szellemében élve a karizmatikus megújulás lelkeségét is magukénak vallják. Az ő lelkeségükből merítve próbálom megragadni a ferencesség és a karizmatikus megújulás közös vonásait.

A karizmatikus mozgalom a Szentlélek működésének megtapasztalásán és életünkbe való beengedésén alapszik. A Szentlélekkel Ferencnek is eleven kapcsolata volt, ezért jelenthette ki, hogy azt akarja, hogy rendjének generálisa a Szentlélek legyen (2Cel 145). Valamint azt mondja, hogy mindenkifölött arra kell vágyakozniuk a testvéreknek, hogy birtokolják az Úr Lelkét és az ő szent működését. (2Reg 10,8). Vagyis nem elég keresztségünknel fogva „birtokolni” a Lelket, hanem a kegyelemmel együttműködve meg kell engednünk, hogy a Lélek szabadon működjön bennünk és általunk. Szent Ferenc életének egészében jól látható, amint a Szentlélek „természetes” és rendkívüli módon is megnyilvánul.

Mind a ferences lelkiségben, mind a katolikus karizmatikus mozgalomban központi helyen áll az Eucharisztia és az Isten Igéje, a Boldogságos Szűzanyára pedig úgy tekintenek, mint aki „Szűz lévén templommá lett” (BSzÜdv), aki a legtökéletesebb módon a Szentlélek temploma. Ferenc a Szűzanyát a Szentlélek Mátkájának is nevezi (MZs 2).

Szent Ferenc felismerte, hogy itt a földön semmi másunk nincs Jézusból, mint az Ő Teste és Vére, ezért az Oltáriszentséget a legnagyobb tisztelet illeti (LKler 3). Ugyanakkor szentségi rangra emelte az Igét, hiszen mindaddig nem jöhet létre a Test, míg az Igével meg nem szentelik (LKler 2). Követőinek életformájához hozzátartozik, hogy „teljesen a szent evangéliumhoz alakítva magukat, elméjükben forgassák és szolgálják a mi Urunk Jézus Krisztus Igéit...” (2LHív3). A katolikus karizmatikus megújulásban is az Oltáriszentség tiszteletének központi helye van. Lehetőség szerint az embereket egyenként részesítik szentségi áldásban, így közvetlenül viszik közéjük Jézus Testét. Az ilyen szentségi áldást számos megtérés, gyógyulás és lelki élmények kísérik. A megújulás az Igére irányítja a figyelmet, keresi a Szentlélek vezetését az Igén keresztül. Ezt Ferencnél is megtaláljuk: amikor nem látott világosan, felütötte

a Bibliát, így keresett választ kérdéseire (2Cel 15). Szent Ferenc zoltáraihoz hasonlóan, amelyekben a bibliai zoltárok szövegei ötvöződtek Ferenc saját szavaival, a karizmatikus közösségek spontán imáiban számos szentírási idézet fedezhető fel. Ennek szép példája a Kisnővérek Ige alapú spontán dicsőítése, amit a Szentírás-elmélkedés után tartanak.

A ferences életforma egyik alappillére a testvériség. A testvéri közösség megalakulásával maga Isten mutatta meg Ferenc számára az utat (Végr 14). A közös élet és ima a ferencesség szerves része. A karizmatikus mozgalomban is központi helyet foglal el a közösségben végzett ima, az igeközösség, a hittapasztalatok megosztása, a közös dicsőítés és a közbenjáró ima.

A karizmatikus megújulásra oly nagymértékben jellemző két imaforma: a dicsőítés és a spontán ima nem állt messze Szent Ferentől sem. A dicsőítés egy olyan közeg, amelyben a Szentlélek a leginkább tud működni, mivel a dicsőítésben a tekintet elmozdul az emberről az Istenre, a saját kérésekről és szükségletekről az Isten nagyságára, szentségére. Ferenc annyira belemerült Isten szemlélésébe és dicsőítésébe, hogy Isten Lelke azt tudott tenni vele, amit akart. Elragadtatásában bensejéből fakadó „édes dallamokat” dúdolt, francia himnuszban énekelt meg az „isteni susogás nesztét, melyet füleivel lopva felfogott”. Két faággal hegedült, és hozzá franciául énekelt (2Cel 127). A nyelveken való imát, éneklést a karizmatikus mozgalom egyik jellemzőjeként tartjuk számon.

Mindannyiunk hitéletében megfigyelhetőek az Istennel való egyesüléshez vezető különböző szakaszok. Az első az Istenről való tárgyi tudás, hiszen a hit hallásból ered (Róm 10,17). De az ember nem ragadhat le a tárgyi tudásnál, szükség van az Isten megtapasztalására az imaélet érzelmi síkján is. Mindannyian meg kell tapasztaljuk az Isten szeretetét, az utána való vágyakozást. Az Úrban való ujjongás jellemezte Ferenc életét, s jellemzi a karizmatikus közösségeket is.

Ferenc imádság közben sóhajtozott, mellét kezével verdeste, hangos szóval beszélt, egész benseje és tekintete izzásba jött (2Cel 95). Bár szabad volt az imában, és nem a belső édesség eléréseért imádkozott, mégis érzelmeivel mélyen átélte imáját. Olyan imamódok által fordult Istenhez, amelyek mások számára furcsának tűnhetnek. De nem állt meg ebben a szakaszban, nem ragadt le érzelmeinél, hanem tovább kereste Istent, haladt a Vele való egyesülés felé. Eljutott a harmadik szakaszba, amelynek középpontjában az Istenhez való hűség áll: akkor is imádkozott, amikor az ima számára szenvedést hozott. A stigmatizáció előtt, az Alverna hegyén azt kérte Jézustól, hogy érezze azt a szenvedést, amelyet Jézus érzett a kereszten, és azt a szeretetet, amelyért képes volt önként elviselni ezt a szenvedést (Fior).

Katona István atya, az Emmausz karizmatikus közösség vezetője szerint, az elmúlt évek nagy tanulsága, hogy az élményhez és az örömhöz az önmeztagadás is hozzátartozik a lelki növekedés érdekében. Kereszt nélkül nincs előrelépés, megújulás⁵. A szenvedés és a szeretet összekapcsolása napjaink karizmatikus mozgalmában is jelentkezik.

Közös vonás még a ferences lelkiségben és a karizmatikus mozgalomban a missziós lelkület és az egyház megújulásáért való szolgálat. Tudjuk, hogy Ferencet is arra kente fel a Lélek, hogy általa megújuljon Krisztus titokzatos teste, az egyház. Ennek egyik jellemzője a személyes tanúságtétel szóban és cselekedetekben.

A prófétai magatartás a Lélek működésének jele, egyike az Istentől kapott karizmáknak. Szent Ferenc életében is jelen volt a prófétálás mind a szavak (jövendölések, 2Cel 27), mind tettek (2Cel 207) által.

A Szentlélek működése végigkísérte Egyházunkat születésétől, az első Pünkösdtől napjainkig. Az isteni sugallatra minden korban forradalmi lelkiségi mozgalmak jelentek meg, amelyek figyelembe véve az „idők jeleit”, az Eucharisztia imádatán, a Szentírás olvasásán, a Lélek adományaival való szolgálaton és a személyes tanúságtételen mint alappilléreken nyugodtak, és az Egyházhoz való hűség jellemezte őket. Ebben közös a ferencesség a karizmatikus megújulással.

Nagy Lilla

Miről ír Müller Péter?

Mindenről. Az élet nagy kérdéseiről, mondhatnánk. Örömről és bánatról, szeretetről és önzésről, bizalomról és félelemről. Számos hasznos tanáccsal látja el a ma emberét, aki a nagy összevisszaságban azt sem tudja, hogyan ismerje meg önmagát, hogyan szeressen, egyáltalán miért boldogtalan, miben higgyen, és hogyan éljen.

Müller Péter író, dramaturg, a magyar ezoterikus irodalom fontos alakja. Fiatalkori halálközeli élményének következtében kezdett az emberi lélekkel foglalkozni. Könyveiben az ember boldogságát azzal hozza összefüggésbe, hogy rendet kell tartanunk a lelkünkben. Nem tanításként adja műveit az olvasó kezébe, hanem beszélgetésként képzelel el, amelyben az olvasó is alakítja a könyvet. Hangsúlyozza, hogy nem vagyunk eleve valamire rendelve, de nem kívánhatunk olyant, ami nincs benne a sorsunkban. Szerinte halhatatlan isteni lélekként szabadok vagyunk, de mikor földi anyagból álló testbe születünk, akkor teljesen kötöttek lettünk. Akkor élhetjük meg a szabadságot, amikor a kozmikus renddel egységben vagyunk.

⁵ <http://www.karizmatikus.hu/35ev.htm>

Álljon itt néhány közkedvelt idézet:

„Nemcsak azért vagyunk manapság kimerültek, mert sokat robotolunk, hanem mert olyasmit csinálunk, amit nem szeretünk, és olyan légkörben élünk, amelyben nincs szeretet. Ha valamit szeretettel teszünk, észre sem vesszük, milyen teljesítményre vagyunk képesek. A szeretet mérhetetlenül sok energiát ad. Fáradhatatlanná teszi az embert, feltölti erővel.” (Szeretetkönyv)

„Az imádságnak nincs »tudományos« értelme. De ez a tudomány szegénysége, nem az imáé. Az igazán nagy tudósok jól ismerik az ima jelentőségét.” (Jóskönyv)

„Az a másodperc, amikor igazán szeretünk, életünk egyetlen valóságos pillanata.

A többi nem az. A többi boldogtalan varázslat. Örület. Teli félelemmel és szomjúsággal. Mi persze éppen fordítva gondoljuk. Mi azt hisszük, hogy az a »valóság«, amikor egyedül, kővé dermedt, magányos lélekkel élünk. [...] Életünk valóságos állapota az, amikor szeretünk. Ezt a csodát rendszerint akkor érzük el, amikor föladjuk a görcsös önvédelmünket, és elkezdünk egymásban, egymásért élni.” (Szeretetkönyv)

A mai rohanó ember kiéhezett lelkének jólesik minden sora. Egy-egy mondatnál néha mégis felkapjuk a fejünket, például mikor a szellemi mesteréről ír, vagy az előző életeiről mesél. Szeretetre, szabadságra, bizalomra ösztönöz, bizonyos meggyőződései mégsem egyeztethetők össze a keresztyén hittel. Mára nagyon kedveltek és elterjedtek könyvei, mégis azt kell mondanom, hogy ne higgyünk el mindent, amit olvasunk, mert attól, hogy megjelent, még nem feltétlenül igaz. Az igazságot keresve olvassuk, álljunk készen arra, hogy biztos forrásnál utánanézzünk azoknak a dolgoknak, amelyek felkavarnak, kétségeket támasztanak bennünk, vagy amelyekkel nem vagyunk tisztában. Fontos, hogy pontosan ismerjük hitünk és vallásunk tanításait, s csak azután olvassunk hitünkötől eltérő vagy éppen hitünkkel ellenkező olvasmányokat.

Ne szégyelljük kritikus szemmel nézni, amit olvasunk, akkor sem, ha éppen a környezetünk és a média olyan elismert személyiségéről van szó, mint Müller Péter, hiszen a keresgélés, kérdegetés, utánaolvasás nemcsak a valótlan állításokat leplezi le, hanem a felismert igazságot is megerősíti bennünk, amint a Jóskönyvben az író maga is írja: „Az igazság kibírja a kételyt – sőt fölfedezése igényli is. Vakhit csak olyasmihez kell – de ahhoz nagyon –, ami nem igaz.”

G.K.

Ki vagy te, édes Istenem? S ki vagyok én?

Nagyon sok ember azért nem akar keresztény lenni, mert azt hiszi, hogy a keresztényeknek mindenről le kell mondaniuk, és mazochistákká kell válniuk. Fontos tudatosítanunk magunkban, hogy ez nincs így. Ha megvizsgáljuk Jézus csodatetteit, láthatjuk, hogy a lelki gyógyulás, a bűnök megbocsátása mellett a csodákban jelen volt a jelen életre való irányultság: a betegek meggyógyítása, a halottak feltámasztása erre az életre és a kenyérszaporítás. Jézus azt mondta: „azért jöttem, hogy életük legyen, és bőségben legyen” (Jn 10,10b). Ez nem csak az örök életre, hanem a földi életre is vonatkozik.

Isten szívünkbe ültetett néhány alapvágyat, és ha ezek mentén élünk, nem feltétlenül céljaink megvalósulása, munkánk eredménye, hanem maga az életutunk a lényeg, az életcél. A bűnbeesés eltávolított Istentől, de a Tőle kapott vágyainkat nem törölte el, csak hamis válaszokat sugallt nekünk. Ezen alapvágyak közül sorolnék fel néhányat, megemlítve azt is, hogy milyen hamis válaszokat sugall a világ.

Az első az Istennel való közösség, amelyre a hamis válasz a bálványimádás, akár olyan modern formában, mint az okkultizmus. A második vágy az állandó és biztonságos környezet iránti vágy, ennek a hamis válasza a pénz és a hatalom gyűjtése, az anyagi biztonság megteremtése mint életcél. A harmadik vágyunk az értéktudat, hogy értékesek legyünk, elsősorban önmagunk szemében. Hajlamosak vagyunk belső egyéni értékeinket összekeverni egyéni sikereinkkel, és azt hinni, hogy annyit érünk, amennyit felmutatunk. Eredményeinket a végtelenségig lehet halmozni, de ha nem tudunk leállni a hajhászásukban, soha nem tesznek igazán boldoggá.

A negyedik vágy, hogy egyediek és különlegesek legyünk. Ezt könnyű azzal behelyettesíteni, hogy vágyunk arra, hogy mások helyeseljék életünket, hogy állandóan a közvélemény kedvében járjunk. Álruhát öltve mindenkit be tudunk csapni, csak saját magunkat nem. Mások megbecsülését ideig-óráig elnyerhetjük, de a belső ürességet nem tudjuk elhallgattatni. Semmi sem világos azok számára, akik vezérüké a legbizonytalanabb vezetőt, a közvéleményt választották (Seneca). E magatartás gyümölcse az elkeseredettség és a csalódás. Ha nem merünk azok lenni, akinek Isten teremtett, kockáztatjuk lelki függetlenségünk elvesztését. A közvélemény általi irányítottság még az Istennel való kapcsolatunkra is rányomja a bélyegét. Bekategorizál minket egyházakba, lelkiségi mozgalmakba, sémákba, pedig csak az a fontos, hogy milyen irányba haladunk. Ha Isten felé haladunk, nem baj az sem, ha pillanatnyilag távol vagyunk tőle. Az életutunk iránya, a megcélzott értékek a fontosak.

Az ötödik vágyunk, hogy fontosak legyünk. Ez nem egyenlő az értékkel, itt az után vágyakozunk, hogy valakinek szüksége legyen ránk, valakinek számítsunk. Ezt behelyettesíti a pozíció hajhászása, értékrendünk olyan irányú deformáltsága, hogy csak azt tartjuk értékesnek, aki magas pozícióban van, s a közember egyszerű bölcsességét lenézzük. Csakhogy ez ahhoz köti önértékelésünket, hogy akkor vagyunk valakik, ha magas funkciót töltünk be. Ha pedig ez nem sikerül, értéktelennek érezzük magunkat.

Hatodik vágyunk, hogy szerethessünk, és szeretve legyünk. Ezt könnyű összetéveszteni a szexuális élvezettel, mert a szexuális kielégülés majdnem olyan érzés, mintha szeretnének. Csakhogy a néhány percnyi gyönyör után jön az üresség, magam és a másik mélységes megvetése. Az ilyen emberhez nem ítélkezéssel, hanem megértéssel kellene fordulni. Rávezetni, hogy a szexuális távolságtartás nem egyenlő a szeretetmegvonással. Nem szabad összetévesztenünk a test vágyait a lélek sóvárgásával.

A hetedik vágyunk az élet élvezete, és hogy a körülöttünk levők számára élvezet legyen a mellettünk való élet. Az átmeneti élvezetekről azt hisszük, hogy valóban maradandó élvezetet hoznak az életünkbe. Rabságba sodorjuk magunkat, a függőségek rabságába, csak azért, hogy egy kicsit élvezhessük az életet. Figyelembe kell vennünk, hogy sok mindent szabad, de nem minden használ (1Kor 10,23), és a mértéktartás számos bukástól megőrizhet bennünket.

Nyolcadik vágyunk, hogy megtaláljuk az élet értelmét. A világ arra tanít bennünket, hogy a karrier és az egzisztenciális biztonság az életünk értelme. Ám egy adott ponton a belső úr megszólal, és rádöbbenünk, hogy mindaz, ami után futottunk, nem lehet az életünk kizárólagos értelme. Az élet küzdelem, s amikor szenvedünk, azt hisszük, hogy ennyiből áll az élet. De az élet értelme sokkal gazdagabb, mint amit mi meglátunk belőle küzdelmeinkben. Mai világunkban minden fájdalmat csillapítani akarunk, s nem vesszük észre, hogy a fájdalom is lehet Isten ajándéka, mivel vezet bennünket, ha nem csillapítjuk értelmetlenül. Az élet értelme, hogy jó úton haladjunk. A harc nemesít, az utat kell élveznünk, s a részletek adnak örömet számunkra. Ez a fontos, nem a célba érés.

Csak az tudja az életét élvezni, aki tudja magáról, hogy a helyén van. Csak ez ad hitet, békét, erőt és értelmet a harchoz. Hinnünk kell abban, hogy küzdelmeink és szenvedéseink értéké válnak Isten kezében.

Milyen vágyaim hajtanak, mivel helyettesítem őket be?

Van-e hitem a saját életemben? Nem az a kérdés, hogy érzem-e a hitet, érzem-e az életem értelmét, hanem, hogy tudom-e, felismertem-e.

Francesco testvér nyomán

– híres ferences harmadrendiek –

Szent X. Piusz pápa (1835–1914)

Giuseppe Melchior Sarto néven született egy Trevisóhoz és Velencéhez közeli kis faluban, Riesében. Gyermekként nagyon szeretett ministrálni, s később a papságot választotta élethivatásának. Fiatalkora óta tagja és pártfogója volt a ferences harmadrendnek, amelyet nagyra becsült (akárcsak később utódai, XV. Benedek és XI. Piusz).

Plébánosként minden erejével támogatta hozzá hasonlóan egyszerű származású híveit, írni-olvasni tanította a fiatalokat, szorgalmasan látogatta az öregeket és betegeket, s ínség idején nem sajnálta utolsó falatját sem a rászorulóktól („*a Gondviselés engem még soha nem hagyott cserben*” – mondogatta ilyenkor). Prédikációit hallgatni eljöttek az emberek még a szomszédos falvakból is.

Kilenc évnyi káplánság és kilenc évnyi plébánosság után kanonok és a szeminárium lelkiigazgatója lett Trevisóban, majd újabb kilenc év után püspök. Gyöngének és méltatlannak tartotta magát a feladatra, akárcsak később a bíborosságra, csak az engedelmesség és alázat nevében vállalta el. Püspökként és velencei pátriárkaként jól állta egyházellenes ellenfelei támadásait, közvetlensége, egyszerűsége, jósága sokszor még őket is lefegyverezte. Mindig csak a bűnt, a tévedést ítélte el, az elkövetőkkel szemben nagylelkű volt. Egyszer például egy ellene tüntető, majd segítséget kérő embernek a szokásosnál több pénzt adott, s nevetve mondta: „Ezúttal az alamizsna nagyobb, mert te jobban elfáradtál az ellenem való ordítózásban, mint a többiek. Ezért én is többet adok neked, hogy ismét visszanyerhesd erőidet.”

1903-ban XIII. Leó pápa halála után retúrjeggyel utazott Rómába a konklávéra – de visszafelé már nem használhatta fel jegyét, hiszen őt választották meg az új pápának. A X. Piusz nevet vette fel, „bízván abban, hogy mindazok a szent pápák imádkoznak értem, akik a Piusz nevet erényes életükkel megbecsülték, és határozott szelídséggel kormányozták és védelmezték az Egyházat”.

Az egyház vezetőjeként távolságtartás jellemezte a politikai megnyilatkozásokban, s kezdettől fogva tiltakozott az ellen, hogy a klérus, sőt általában a katolikus hívek részt vegyenek a politikai életben. Az Egyháznak nem külső, sokkal inkább belső élete érdekelt. Élete végéig elsősorban pápai jelmondata fényében tevékenykedett: „Mindent megújítani Krisztusban” (*Instaurare omnia in Christo*). Ezt fogalmazta meg bővebben első

enciklikájában is: „Egész pápaságunk célkitűzése, hogy mindent megújítsunk Krisztusban azért, hogy Krisztus legyen minden mindenben.”

Ehhez a megújuláshoz tartozott a hit tisztaságának megőrzésére való törekvés (a korban divatos tévtanítások határozott elutasításával), a szentmisén való aktív részvétel („a hívek a szentmisét imádkozzák, és ne mise közben imádkozzanak”) és a napi szentáldozás szorgalmazása, a fiatal gyermekek elsőáldozásának bevezetése (korábban csak bér málkozáskor járulhattak a hívek először áldozáshoz) és az egyházzene reformja is (amit később a II. Vatikáni Zsinat szentesített).

Legfontosabbnak a papság belső megszentelődését tartotta („a papnak először saját magában kell megformálnia Krisztust, ha ugyanezt másokban végre akarja hajtani”), épp ezért gyakran látogatta egyházmegyéjét, s újjászervezte a szemináriumokat is.

Támogatta az intézményeket és a szervezeteket is, ha úgy látta, hogy azok a belső élet kibontakozásának az eszközei (például Rómában megalapította a Biblikus Intézetet a szentírásstudomány felélesztése céljából). Elkezdte az egyház jog kodifikálását, s a liturgia kérdéseinek tisztázása érdekében újra kiadta a római misekönyvet és breviáriumot. Ugyanakkor gyakorlati reformokat is elindított, például a pápai udvar újjászervezését, az egyszerűsödés irányában. A pápaválasztást is szabályozta, megtiltva, hogy bármiféle világi hatalom vétót jelenthessen be a választandó pápa személyével szemben.

Nem tudós vagy politikus, hanem szívének minden dobbanásával igazi lelkipásztor volt. Ahol csak tehetett, kereste a nép közelségét (például minden vasárnap a vatikáni palota kertjében vagy valamelyik vatikáni udvaron katekézist tartott a világ minden részéről érkezett zarándokoknak), s értett is ahhoz, hogyan kell az egyszerű emberek nyelvén szólni. Szívből fakadó, egyszerű szavai könnyen megtalálták az utat a hallgatók szívéhez. Papi példaképe Vianney János volt, akit ő maga avatott boldoggá 1905-ben (akárcsak a kassai vértanúkat).

Az emberek megérezték, hogy milyen bensőséges kapcsolatban él Istennel, hogy egészen Belőle táplálkozik, épp ezért már életében szentnek tartották. Egyszer ő maga is meghallotta, hogy „pápa santo”-nak mondják, de nagyon határozottan kiigazította: „Önök eltévesztik a mássalhangzókat: én pápa Sarto vagyok!”

Élete vége felé megéreztte az első világháború közeledését, s annak kitörése után nem sokkal meg is halt bánatában. 1954-ben avatták szentté, állítólag épen maradt testét a Szent Péter bazilika egyik mellékkápolnájában őrzik. Szent V. Piusz pápa (1566–1572) óta ő az egyetlen pápa, akit az egyház szentként oltárra emelt.

X. Piusz a ferences harmadrendet egész életében, pápaként is pártfogolta, szorgalmazta terjesztését. 1909-ben, a ferences rend fennállásának 700. évfordulójára kiadott brévéjében ezt írta: „A Harmadik Rend csodálatosan azért van, hogy a keresztényekben a jó erkölcsöt és az életszentséget előmozdítsa. Elmondhatjuk, ha Ferenc semmi mást nem tett volna, minthogy a Harmadik Rendjét megalapította, ezért az egyetlen művéért is méltó arra, hogy az Egyház legnagyobb jótevői közé soroljuk.”

Kántor Emese

Szamártestvér

– rovat a makacs és bohókás emberi testről –

A vérképző- és immunrendszer anatómiája és élettana

A vérkeringési rendszer és természetesen maga a vér az, ami az oxigént és a gyomor-bél rendszerben felszívódott anyagokat a szövetekhez, a széndioxidot a tüdőhöz, a metabolizmus végtermékeit a vesékhez szállítja, részt vesz a testhőmérséklet szabályozásában, valamint eljuttatja a sejtekhez a hormonokat és a sejtműködést vezérlő egyéb anyagokat is.

A vér (sanguis) folyékony kötőszövet, melynek kb. 44%-át alakos elemek, 56%-át folyékony elem (vérplazma) alkotja. Az alakos elemek háromfélék: vörösvértest (erythrocyta), fehérvérsejt (leukocyta) és vérelemke (thrombocyta). A vörösvértestek sejttag nélküli, korong alakú sejtek, átlagos számuk a vérben 4,5-5 millió/ μ l. Belsejükben vastartalmú festékanyag (hemoglobin) található, amely az oxigén szállításában játszik szerepet. A vörösvértestek élettartama a keringő vérben átlagosan 100-120 nap, az előregedett vörösvértestek a lépben, májban és a vörös csontvelőben bomlanak le. A vörösvértestek képződésének fő ingere az oxigénhiány, képződésüket egy, a vese által termelt hormon szabályozza (erythropoetin).

A fehérvérsejtek sejttaggal rendelkező, különböző nagyságú sejtek, átlagos számuk a vérben 4-10 ezer/ μ l. Három fő csoportra oszthatóak: szemcsés plazmájú sejt (granulocyta), nyiroksejt (lymphocyta) és nagy falósejt (monocyta). A szemcsés plazmájú sejteken belül, kémiai festődésük alapján három csoportot különböztetünk meg. Az első csoport a semleges festődésű szemcsés plazmájú sejtet vagy kis falósejtet (neutrophil granulocyta), melynek fő feladata szöveti izgalom helyén (fertőzés, sérülés) a baktériumok vagy apróbb idegen anyagok bekebelezése (phagocytosis), elpusztítása. Az ilyen körülmények között összegyűlt és elpusztult fehérvérsejtek tömege képezi a gennyet. A második csoport a savas festődésű szemcsés plazmájú sejt (eosinophil granulocyta), melynek feladata elsősorban allergiás reakciókban és féregfertőzés esetén van. A harmadik csoport a bázikus festődésű szemcsés

plazmájú sejt (basophil granulocyta), melynek feladata a vérben nem teljesen tisztázott. A nyiroksejteken belül kis és nagy nyiroksejteket különböztetünk meg. Az ún. T-nyiroksejtek a sejtvesztésben vesznek részt (a kórokozók, daganatos sejtek közvetlen elpusztítása, illetve az immunfolyamatok segítése, szabályozása). A B-nyiroksejtek feladata az ún. humorális védekezés, melynek során ellenanyagok (antitest, immunglobulin) termelésével segítik az immunvédekezést. A nagy falósejtek a szövetekbe képesek kivándorolni, és ott végzik el a baktériumok vagy apróbb idegen anyagok bekebelezését (phagocytosis), elpusztítását. A vérelemkék kerek lapos korongok, átlagos számuk a vérben 200-300 ezer/ μ l. Fő feladatuk a véralvadás során „szövetdugaszt”, véralvadék képzése, illetve érszűkítő anyag (szerotonin) termelésével vérzéscsillapító hatás kifejítése.

A vérplazma, mint folyékony alkotórésze a vérnek többek között vizet, oldott formában ásványi anyagokat, nyomelemeket, különböző felépítésű és működésű fehérjéket (pl. alvadási fehérjék), enzimeket, energiaszolgáltató vegyületeket tartalmaz. Élettanilag az érpályán belül a vér nem alvad meg, amelyet három fő tényező befolyásol: az érfal épsége, a vér áramlása és a vér összetétele. A lép fontos szerepet játszik a betegségek elhárításában és a vér minőségének ellenőrzésében. A lépnek nagyon bőséges a vérellátása. A lépén áthaladó vér a lépvenákon keresztül jut ismét vissza a keringésbe, ahová így állandóan „frissen megtisztított, megszürt” vér keveredik. A lép vörös pulpájának legfőbb feladata, hogy a kiöregedett vörösvértesteket a keringésből kivonja. Az élettartama vége felé a vörösvértest eredetileg lapos, a közepén kissé behúzódtott, korongszerű alakja megváltozik, szabálytalanná válik.

A lép tüszőiben nyiroksejtek, lymphocyták képződnek. Ezek a különleges fehérvérsejtek meghatározott kórokozók elleni védekezésre, azok elhárítására specializálódnak. Vagyis mindig csak egy bizonyos kórokozót, pl. az influenzavírust vagy a himlővírust tudják leküzdeni, azt azonban nagy átütőerővel. A specifikus elhárítás részét képező lymphocyták két csoportját különítik el. A T-lymphocyták közvetlenül megtámadják és elpusztítják a kórokozókat. Ezért killer-sejteknek, ölösejteknek is nevezik őket. A B-lymphocyták nem közvetlenül támadnak a betolakodókra. Előbb ellenanyagok, ún. immunglobulinok képződését indítják meg. Ezek az ellenanyagok megkötődnek a betolakodott kórokozók felszínén, és ott maradnak mindaddig, amíg azokat el nem pusztítják. A B-lymphocyták főleg azon kórokozók leküzdésében működnek közre, amelyeket a T-lymphocyták nem tudtak elhárítani.

(<http://www.centro-medical.hu/index.php?page=9&c=19>)

Lelki horoszkóp:

„Mi nem hiszünk horoszkópokban, de az alábbiak mindenike vonatkozhat rád, mert az év minden hónapjában lélekben újjászülehetünk.” (Leó tv.)

Kos (március 21.–április 20.):

„Senkinek sem örül az ellenség annyira, mint annak, aki magába zárja gondolatait, mert az aligha fog eligazodni.” (Corona Bamberg)

Bika (április 21.–május 20.):

„– Hol voltál? – kérdezi a nehéz küzdelemben viaskodó, a kísértésben már-már elbukó szent az Urat –, miért nem előbb jöttél?
– Itt voltam – hangzik a felelet –, de vártam, hogy lássam, hogyan harcolsz.” (Corona Bamberg)

Ikrek (május 21.–június 21.):

„Nem az a fontos, hogy az ember ép bőrrel megússza, az a fontos, hogy elérje az üdvösséget.” (C. B.)

Rák (június 22.–július 22.):

„Csak megszakadó szívvel jutunk el igazi valónkig.” (C. B.)

Oroszlán (július 23.–augusztus 23.):

„Nem arra kell törekedni, hogy az ember mentes maradjon a kísértésektől, hanem türelemért kell küzdeni.” (C. B.)

Szűz (augusztus 24.–szeptember 23.):

„A kísértésnek nincs vége azzal, hogy hol telepszik le az ember, saját szívünkben kell a végére járni, ott győzzük le, vagy sehol.” (C. B.)

Mérleg (szeptember 24.–október 22.):

„A kétségbeesés szélén az ember hirtelen annak karjaiban találja magát, aki már átküzdötte érte a kísértést, minden támadást, és belevetheti magát a kereszten megnyílt Irgalomba.” (C. B.)

Skorpió (október 23.–november 21.):

„Csak annyi jószág van a világban, amennyit mi Istenből oda beengedünk.” (Barsi Balázs)

Nyilas (november 22.–december 21.):

„Hinni annyi, mint feszültségeket, tehát megoldatlan kérdéseket elviselni.” (John Henry Newman)

Bak (december 22.–január 19.):

„Az életszentségre törekvés egyetlen minőségi követelménye, hogy szüntelenül arra figyeljünk, hogy tetszésére legyünk Istennek. A figyelés pedig nem erőkifejtés, hanem megnyílás a valóság előtt.” (Barsi Balázs)

Vízöntő (január 20.–február 18.):

„Ha a tisztátalanság háborúskodik tested vagy szíved ellen, keresd az okot, amely a háborúságot kiváltotta, és azt javítsd ki. Ez lehet az étel vagy alvás feleslege, a büszkeség, az a tény, hogy magadat jobbnak tartod, mint másokat, vagy hogy egy bűnöst elítéltél. Ezeken az eseteken kívül ugyanis az embert nem kísérti meg a tisztátalanság.” (sivatagi atyák mondásai)

Halak (február 19.–március 20.):

„Nem az élet és a halál a legnagyobb kérdés, hanem a szeretet megléte vagy hiánya, illetve minősége.” (Barsi Balázs)

Léonie

Hajnali csend

– folytatásos regény –

VI. fejezet

– Nem vagyok normális! – futott át Min Cheon Su agyán a gondolat, mint a hirtelen támadt szélvész. Még sötét volt, de a földön fekvő japán bizony halott volt, és ha nem tünteti el azonnal, baj származhat belőle. Villámgyorsan megragadta a ruhájánál fogva, és vonszolni kezdte, minél távolabb a palota közeléből, be egy fekete sikátorba, hogy ott majd sorsára engedje, mert egy holttesttel bizony nem mehetett végig a városban. Érezte, hogy egyre idegesebb, egy titkos érzéke mintha embert szimatolt volna a közelben. De amint sebesen körülnézett, semmit sem látott, egy-egy fa rejtelmes árnyékán kívül. Megigazította arcán a fekete álarcot. Amint megállt, újra úgy tűnt, mintha halk léptek követték volna, ezúttal közvetlen közelből. A bokorból egy fekete macska szökkent elő, kacéran és könnyedén, mintha nem egy gyilkosság szemtanúja lenne. Kíváncsian megnézte a férfit, aztán nyávogott egyet. Fényes szemei csak úgy világítottak a sötétben. Min követ dermedten nézte. Előbb

megkönnyebbülést érzett, és valami „Hülye macská”-t nyögve már-már folytatni akarta útját, amikor váratlanul rátört egy babonás félelem. Eszébe jutott a tigris, amivel egy éjszakán találkozott egyik hosszú útja során. Kis híján az életét is otthagya neki, ha nem zuhan be egy szakadékba menekülés közben. Az esemény azonban balszerencsét jósolt. Mire hazatért, holtan találta az egyetlen fiúgyermekét. Az emlék indulatba hozta. Felkapott egy követ, hogy megdobja a macskát, de az már sehol sem volt. A japán ellenben ott feküdt a lábai előtt, és sötét folt terjedt mellette. Eszébe jutott, hogy át kéne kutatni a ruháját. Talált is nála néhány papírt, azt gondosan a saját ruhájába rejtette, majd mintha meggondolta volna magát, újra elővette, és belenézett. Visszatette a japán zsebébe. Egy vízzel telt gödör várakozott egy rozoga ház mögött. Óvatosan belegurította a holttestet, majd miután megbizonyosodott róla, hogy nem látszik, mint a kilőtt nyílvevő igyekezett eltűnni.

Már jó messze lehetett a tett színhelyétől, mikor legnagyobb megdöbbenésére újra hallotta a finom lépteket, mintha maga a macska követte volna. Füle nem csalhatta meg, hiszen évekig edzette, és igen kifinomult hallással rendelkezett. Erre befordult egy kocsmaszerű mulatóhelyre. A késői óra ellenére még tele volt mindenféle emberekkel. Szerencsére még a hercegnő lakosztálya előtti bokrok mögött ruhát váltott. Leült, és nyugtalanul várakozott. Remélte, hogy nem hívja fel magára a figyelmet, semmi kedve nem volt egy újabb éjszakai bonyodalomhoz. Az éjszaka várakozásán felül megerőltette. Mi üthetett belé, hogy meggondolatlanul eltegye láb alól azt a japánt? Amint ezeket lázasan forgatta a fejében, egyszer csak leült melléje valaki. Fekete köpenye volt, de amint felé fordult, egy női arc villant meg a gyér fényben. Min követ majdnem azt hitte, hogy a felesége. Talán mert a lelkiismerete még mindig bántotta, hogy egyáltalán nem törődött vele mostanában.

A „hölgy” habozni látszott, aztán lassan levette köpenyét. Dús, feltornyozott hajában aranyozott csatok csillogtak, az egész frizurája igen súlyosnak tűnt. Piros felsőruhája volt, derekán szalagos öv. Koreai szem számára a lehető legpazarabb öltözet. Szája vérpirosra festve, szeme sötétebb, mint az éjszaka. Min követ nem emlékezett, hogy látta volna már valahol.

Marie Blanche nővér hajnalok hajnalán kelt minden reggel. Egy idő óta abban a titkolt aggodalomban élt, hogy meg vannak számlálva a napjai. Érezte, hogy óriási felelősség nyugszik a vállán, és megfeszített erővel kell dolgoznia, amíg csak bír. Nem volt kinek átadnia még a helyét.

Még vaksötét volt, mikor lebotorkált a kápolnába. Aztán sokáig néma, kriptai csend. Szerette ezt a némaságot, ez jobban pihentette, mint az alvás. A kápolnából kijöve elégedetten nyugtázta, hogy a nővérek már ébrednek.

Ekkor beült a keresztje mellé. Az anyagi gondok mindig napirendi pontként szerepeltek nála. Előző nap is körbejárt a városban Rose nővérrel, kevés sikerrel. Régóta tervezte, hogy a Min családhoz fordul, úgy hallotta, Min asszony igen jószívű. Előző nap azonban senki sem nyitott ajtót. Ma magával viszi Isabelle nővért. Meg kell tanulnia viselkedni az ilyen körökben. Nem tetszett neki a lány arisztokratikus magatartása. Igen nehezen fog boldogulni, mert még gyerekes álmokkal jött ide. Nem volt leányálmom fenntartani az egész intézményt, óvakodni azoktól, akik gyűlölték őket, és mégis keresztényeket, nővéreket toborozni. Távol mindentől, ami vigaszt, otthont jelentene, egyedül az Isten szeretetére támaszkodni! De micsoda zajt csapnak ezek a nővérek! Úgy rémlett neki, mintha valaki a kapun dörömbölné, ami persze lehetetlen ebben az órában... hacsak nem...

Ebben a pillanatban egy nővér rontott be a szobájába, minden előzetes kopogtatás nélkül.

– Anyám, nagy baj van. Rendőrök és japán katonák verik a vasajtót! Nem mertem beengedni őket... – kiáltotta reszkető hangon a fiatal koreai nővér.

– Micsoda?? – kiáltott fel a főnöknő. – Mit akarhatnak ilyenkor?

Futólépésben szaladt le a lépcsőn. Közben az egész ház összeverődött. Az ajtónyitás után egy magas koreai hivatalnok lépett be, igen udvariasan, a háta mögött azonban egy csoport vad kinézetű japán várakozott.

– Bocsásson meg, asszonyom, hogy ilyenkor zavarom – kezdte a hivatalnok, ám egy japán félbeszakította: – Mit udvariaskodsz? Két gyilkosról van szó! Hol rejtegetitek őket?

Marie Blanche azt hitte, rosszul hall. Lélekjelenléte azonban még nem hagyta cserben.

– Mit óhajtanak? Nem ártottunk önöknek soha. Mi ez az egész.?

– Arról van szó, hogy ma hajnalban megöltek egy japán katonát. A társai két embert láttak a tett színhelyéhez közel, idáig követték őket. Most pedig átkutatjuk a házat – magyarázta meg végre a koreai.

A japánok meg sem várva, hogy befejezze a beszédet, szétszaladtak a házban a nővérek legnagyobb elképedésére. Hamar kialakult a káosz. Mindent feldúltak, a gyerekek is előkerültek, és a nővérek fejvesztve szaladgáltak utánuk. Marie Blanche nővér állt, mintha vasból lett volna, és várta a végkifejletet. Egészen biztos volt benne, hogy ürügyet keresnek ellenük. Nemsokára azonban előkerült az egész társaság és a két keresett személy. Egy felháborodott Myriam és egy sápadra rémült Isabelle nővér. Mindkettőnek a keze már megkötözve.

– Ez a két nő volt! Többen is látták, amint ott ólálkodtak a tett színhelyéhez közel. Ezennel letartóztatjuk őket!

– Micsoda?? Önök két ártatlan lányra fognak egy gyilkosságot?? – fakadt ki mélységes felháborodással a főnöknő. – Ezt nem engedhetem! Ez egy aljas rágalom!

A koreai azonban megragadta a kezét és félrehúzta.

– Ne ellenkezzen, asszonyom. Ha tovább kiabál, ezek a vademberek a házat is képesek felgyújtani – súgta oda neki. Marie Blanche nővér már nem érzett semmi erőt magában. Láta, hogy Myriam felfogta a helyzetet, és hallgat, de Isabelle semmit sem ért, és igen meg van ijedve. Kiszolgáltattottak voltak nagyon. Ilyen lehetett Jézus is, mikor elfogták.

Közben a szomszédok is kicsődültek az utcára. A japánokat látva azonban senki sem mert közbeszólni. Hitetlenkedve nézték végig a jelenetet. Az ilyen letartóztatások bizony azzal jártak, hogy addig vallatták és kínozták az áldozatot, amíg ártatlanul is be nem vallotta, hogy ő a tettes.

Léonie és Attila

A tüdőshalak története

A nap egyre perzselőbben sütött, és a kis tavacskából egyre csak párolgott a víz. Tüdőshal csapatok kerültek ki a szárazra, minden erejüket megfeszítve azon dolgoztak, hogy uszonyaikkal beássák magukat az iszapba. A meleg és a szárazság egyre elviselhetetlenebbé vált számukra.

Egy kis tüdőshal édesanyját utánozva kétségbeesetten mozgatta uszonyait, túrta az iszapot. Fáradtságos és eddig ismeretlen munka volt számára, hisz ez volt életében az első száraz időszak kezdete. Ereje egyre jobban fogyott, s végül kimerülten nyúlt végig az iszapon. Arra gondolt, hogy míg uszonyait pihenteti, megkérdezi édesanyjától, miért e fáradtságos munka, miért kell nekik minden erejüket megfeszítve az iszapba ásniuk magukat, és egyáltalán, miért szárad ki az a kedves tavacska, amelyben először látta meg a napvilágot, és ahol annyi boldog percet töltött testvéreivel bújócskázva a vizinövények között. Édesanyja megértő szemekkel nézett kicsinyére, abbahagyta ő is az ásást, és mesélni kezdett.

Valamikor régen nem éltek a földön állatok. Nem jártak négylábúak az erdőkön és mezőkön, és nem repültek a madarak az égen. Akkor csak a halak éltek benn a vízben, boldogan úsztak, mert a földet szinte teljesen a vizek borították, bőségben volt táplálék, a víz nem volt sem hideg, sem meleg. De az idők változtak. A hőmérséklet egyre emelkedett, és a hatalmas tengerek párologni kezdtek. Egyre nagyobb lett a szárazföld, és annyi föld emelkedett ki a vízből, hogy egyes területeket teljesen körbevett. Ezekből tavak lettek, és elkezdtek kiszáradni. A halak kétségbeestek, nem mertek kimerészkedni a szárazra, mindannyian az egyre fogyó tócsában maradtak, egymást mardosták,

míg mind elpusztultak. Ez történt számos tólakó hallal. Úgy gondolták, nem szabad a szárazra menniük, hiszen lényükbe van írva: a halak vízi élőlények.

Ebben az ínséges helyzetben a tüdőshalak ősei úgy döntöttek, kiköltöznek a szárazföldre. Minden évben, amikor a tó elkezdett kiszáradni, kimentek a szárazra, és beásták magukat az iszapba. Egy teljesen új életforma alakult ki. A tengerben élő halak megvetették a tüdőshalak őseit, amiért kimerészkedtek a szárazra. De ők felfedezték a szárazföldi élet szépségeit, és vállalták a megvetést. Ők voltak az elsők, akik túlélték a minden más élőlény számára halált jelentő szárazságot. Tüdejük fejlődött, és uszonyaikkal izmok és csontok voltak az úszósugarak helyett. Megtanulták elviselni a szárazságot, túlélni a hőséget és a tápanyaghiányt. Ínséges időket éltek, de valami forradalmian újat mertek kipróbálni. Ez hozta meg számukra az életet.

Telt-múlt az idő, és néhányan a tüdőshalak közül nem elégedtek meg azzal, hogy a szárazföldre kimenve beássák magukat az iszapba. Bemereszkedtek az erdőbe, új táplálékokat és élőhelyeket fedeztek fel. Lassan egész testük átalakult, úszóikból lábak lettek, amelyek felemelték testüket. Megtanultak kúszni, csúszni-mászni, majd később szaladni. Mások felmászta a fákra, siklóernyőket hoztak létre, s megpróbálták meghódítani a levegőt. Később első lábaikkal csapdostak, tollat növesztettek, és repülni kezdtek. Felszálltak a földről az égre, és hatalmas távolságokat repültek be, olyan messzeségeket, amiket a tüdőshalak el sem tudnak képzelni. Zengett a szárazföld hangos éneklésüktől. Megint más állatok megtanulták kicsinyeiket a testükben kihordani, és tejjel táplálni őket. Így védték meg az újszülötteket a hidegtől, a táplálékhiánytól, a ragadozóktól.

A tüdőshalak sokáig féltékenykedve tekintettek ezekre a rokonaikra. Hiszen valamikor együtt jöttek ki a vízből, ugyanazt az életformát élték, és ugyanazt az értéket fedezték fel: túlélni a szárazságot, amelybe minden kényelmet kedvelő vízi hal elpusztul. Hiszen a halak azt hiszik, hogy a legfontosabb jól élni. Mindig bővelkedni vízben és táplálékban, s ha ínséges idők jönnek, semmit sem ér az élet. Félnék elhagyni biztonságos élőhelyüket, félnék kockáztatni, s valami újat, nemesebbet felfedezni. De a tüdőshalak és minden mai szárazföldi állat tudja, hogy megéri elhagyni a régi biztonságainkat, valami értékesebért. A kis tüdőshal szomorúan tekintett édesanyjára. Nem igazán értette, hogy ha a többi szárazföldi állatnak nem kell az iszapba rejtőzni, miért kell pont neki e fáradtságos munkát megtennie.

Az édesanyja kitalálta gondolatait, és tovább folytatta történetük elmesélését. Hajdanán azt gondolták a tüdőshalak a többi szárazföldi állatról, hogy könnyű nekik, mert nem kell kimásszanak a vízből minden évben és beásniuk magukat az iszapba, hanem állandóan járnak-kelnek a földön, vagy repülnek az égen. Haragudtak is ezért rájuk, amiért nem maradtak hűek az első

életformához. De az idő múltával rá kellett jönniük, van egy hely a világon, ahol soha senki más nem tudna élni, csak a tüdőshalak. Ahhoz, hogy ezt a csodálatos élőhelyet kihasználják, pont olyannak kell lenniük, mint amilyenek. Csak így képesek Afrika édesvízi tavaiban élni az esős évszakban, és átvészelni a száraz évszakot, hogy újra visszatérjenek a megújuló tavakba. Az életforma, amelyre az ősök rájöttek, hajdanán jó volt arra, hogy belőle kifejlődjön a sokszínű szárazföldi állatvilág, mely most is ugyanazt az értéket követi: a szárazföldi életet. Most pedig ugyanúgy megvan a létjogosultsága, mint hajdanán (bár most csak egy kis csoport számára), akik ezen az élőhelyen csak ezzel az életformával tudnak fennmaradni.

A kis tüdőshal megpihent, miközben édesanyját hallgatta. A történet befejezése után újból kezdte az ásást. Még nem volt teljesen megbékélve sorsával, de fontolóra vette édesanyja szavait, és reménykedett abban, hogy egyszer ő is megérti annak az életformának a szépségét, amelybe beleszületett.

Nagy Lilla

Viccek

– Hogy hívják a bátor, mindenre képes kanalat?

– Merőkanál.

☺

– Hogy hívják azt a ragadozót, amelyik bűnözőket eszik?

– Gonosztevő.

☺

Megállítja a rendőr az autóst.

– Meg kell önt büntetnem, mert ez egyirányú utca.

– Rendben van, kifizetem a büntetést, aztán megfordulok.

– Itt nem lehet megfordulni.

– Akkor tolatok majd.

– Tolatni sem szabad.

– Akkor itt hagyom a kocsit.

– Csakhogy itt tilos a parkolás.

– Rendben van, akkor beszéljük meg, mennyit ad a kocsimért...!

☺

Magyarórán a tanító néni Józsikát korholja:

– Józsika, a kutyádról írt fogalmazásod szó szerint ugyanaz, mint a testvéredé.

– Igen, tanító néni, mert a kutya is ugyanaz.

☺

Egyszer egy jól kereső apa úgy döntött, elviszi vidékre hétéves kisfiát azzal a céllal, hogy megmutassa neki, milyen szegény emberek is vannak, és hogy a gyermek meglássa a dolgok értékét, és felfogja azt, hogy milyen szerencsés családban él. Egy egyszerű falusi család házában

szálltak meg, ahol egy napot és egy éjszakát töltöttek. Amikor a vidéki út végén tartottak, az apa megkérdezte fiát.

– Nos, mit gondolsz erről az útról?

– Nagyon jó volt, apa!

– Láttad, hogy némelyek milyen szűkségben és szegénységben élnek?

– Igen.

– És mit láttál meg mindebből?

– Azt, apa, hogy nekünk egy kutyánk van, nekik négy. Nekünk egy medencénk van otthon, ők meg egy tó partján laknak. A mi kertünket lámpák árasztják el fénnel, az övékére pedig csillagok világítanak. A mi udvarunk a kerítésig tart, az övéké addig, amíg a szem ellát. És végül láttam, hogy nekik van idejük beszélgetni egymással, és hogy boldog családként élnek. Te és anyu viszont egész nap dolgoztok, és alig látlak titeket. Az apa csak fogta a kormányt, vezetett csöndben, mire a kisfiú hozzátette:

– Köszönöm, apa, hogy megmutattad, milyen gazdagok is lehetnénk.

☺

– Mi az összetétele a legújabb magyar szimfonikus zenekarnak?

– 1 Gordonka és 10.000.000 bögő!

☺

Egyik reggel az igazgató bemegy az irodájába, és ott találja az egyik osztályvezetőt, amint épp a titkárnövel csokolózik. Felháborodva rákiált:

– Géza, hát ezért fizetem magát?

– Nem, uram, ezt ingyen teszem!

☺

– Gratulálok, százados úr! – mondja az orvos.

– Mihez?

– Kitűnő állapotban van a szíve!

– Ugye?!

– Látszik, hogy ritkán használja.

☺

Egy golfozót kórházba visz a mentő, mert torkán akadt egy golflabda. A férfi élet-halál között van, próbálják a torkából kivenni a labdát. A kórház folyosóján egy ideges férfi várakozik, szintén golfozó. A nővér megszólítja:

– Önnek rokona a beteg?

– Nem, az enyém a labda.

☺

Két neves vívőedző összefut edzés után:

– Mondd csak, te hogy vizsgáztatsz?

– Szűrőpróbaszerűen.

VA', FRANCESCO, RIPARA LA MIA CASA

Mi trovavo in uno stato di continua ricerca interiore: povero tra i poveri, incompreso, deriso, allontanato, svuotato interiormente...

Decisi di stare un po' in silenzio meditando tra le campagne e le colline di Assisi, facendo spesso tappa nella Chiesetta di San Damiano⁶ a pochi chilometri dalla città. Era una chiesa piccola piccola e tutta diroccata, però c'era un bellissimo crocifisso sopra l'altare, era così affascinante che potevo stare ore a guardarlo!

Un giorno, e proprio quel crocifisso che era nella cappellina mi parlò: "Va', Francesco, ripara la mia casa che come vedi è tutta in rovina."

All'inizio ebbi paura...un crocifisso che parla?! Poi capii che ancora una volta era il Signore che voleva dirmi qualcosa. "va e ripara la mia casa"...mi guardai intorno: ero in una chiesa diroccata quindi mi chiedeva di rimetterla!

SINONIMI

prendere = togliere (a lua)	l'abito = il vestito (îmbrăcăminte)
tutti (e) due = ambedue (amândoi)	il regalo = il dono (cadoul)
appena nato = neonato (nou născut)	il "bouquet" = il mazzo (buchetul)

CONTRARI

spesso (deseori)	↔ raramente (rar)
vivere (a trăi)	↔ morire (a muri)
prendere (a lua)	↔ lasciare (a lăsa)
allegro/lieto (încântat, bucuros)	↔ triste (trist)
riparare (a repara)	↔ rovinare (a distruge)

Gabi

⁶ Se vuoi visitare la chiesetta di San Damiano, clicca su il sito <http://www.terrainvisibile.it/assisi/doc/ita/cdamiano.htm>

Földanya nénénk**...az Ég felé**

Ismered azt a micimackós „minél inkább..., annál inkább...” érzést? Azt, amikor megismerve megszeretsz valamit, és elkezded szebbnek, szebbnek, ...szebbnek látni. És csodálkozol a mélységein. Végtelennek érzed.

Ilyenkor, picit talán, az Isten szemével látod a Világot.

Azt mondd, zöldségeket beszélek? Igazad van! A sarjadó fű, az Ég felé nyurguló fák szépsége mondatja ezt velem.

Az érzés megdöbbenésszerű, alkalmi. Például kilépek az ajtón, s azt látom, hogy a szilvafa levelei fodrosan borítják be az ágakat! Csodás! Aztán odébb megyek, s ott az egyszerű sárga virág (a csirkevirág nevén most is mosolygok magamban) csokrosan teríti be a zöld kertet! Mindig ott volt, de csak most látom...átjár a szépsége.

Ha patak mellett jársz, figyeld majd a part menti fák ágainak vonalát. Nyáron zölddel borítva, télen zúzmarásan.

valami nőni kezd...

J.

Szerkesztés: Ötvös Réka
Tördelés: Nagy Lilla
Korrektúra: Kántor Emese
E-mail címünk: kpoverello@yahoo.com